

АДМІНІСТРАТИВНО ПРОЦЕСУАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЯК СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

ЮЛІЯ СОБЧУК, студентка гр. МТ-1-19

Науковий керівник Пастернак Л.Ф., старший викладач

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Проблеми адміністративного процесу постійно привертають увагу вітчизняних вчених-менеджерів. У результаті вивчення окремих робіт наука управління і права була зміцнена багатьма науковими дослідженнями, в яких вивчалися проблемні питання про сутність і принципи адміністративних процесів, їх зміст.

У вузькому сенсі адміністративна процедура - це процедура, яка регулюється нормами закону про адміністративне судочинство для застосування заходів адміністративного примусу і в першу чергу адміністративного покарання. Тобто адміністративні процедури - це ті, що здійснюються у разі адміністративних порушень, де процес управління містить суто юрисдикційний (правоохоронний) зміст.

Відповідно до 2-го підходу, який також називається «широким розумінням процесу управління», процес управління вважається регламентованим процедурами закону про адміністративні процедури, і пропонується розглядати окремі випадки адміністрування, тобто адміністративний процес – це вся сукупність адміністративних проваджень. Такий підхід передбачає поширення поняття адміністративного процесу на юрисдикційну, регулятивну, нормотворчу та правозастосовну діяльність органів «публічної адміністрації», тобто органів виконавчої влади, інших державно-управлінських структур та органів місцевого самоврядування.

Таким чином, адміністративний процес в широкому сенсі охоплює діяльність адміністрації та діяльність адміністративного суду з вирішення адміністративних справ, тобто адміністративного судочинства.

Третій підхід до визначення адміністративного процесу (його можна назвати «судочинським») походить від розуміння юридичного процесу виключно як форми правосуддя.

Отже, адміністративний процес у цьому випадку розглядається тільки як судовий розгляд публічно-правових спорів, віднесених до компетенції адміністративних судів.

Розуміння адміністративного процесу лише як форми правосуддя в адміністративних справах відповідає поняттю адміністративнопроцесуального права, закріпленого в Кодексі адміністративного судочинства, та основним тенденціям розвитку адміністративного законодавства.

Зокрема, терміни «процес» і «процесуальне право» використовуються в деяких наукових роботах як сумісні та ідентичні за значенням [1]. Існує думка, що перше поняття охоплює групу процесуальних правовідносин, яка є підгалуздю (інститутом) адміністративного права, а друге поняття охоплює систему правовідносин, яка прирівнюється до адміністративного права [2]. Деякі вчені в цілому вважають, що адміністративні процеси в силу характеру правовідносин слід розглядати не як складову частину адміністративного права, а як самостійний розділ процесуально-орієнтованого права [3].

Отже, виходячи з широкого розуміння адміністративного процесу, вирізняють такі його ознаки:

- 1) Адміністративний процес пов'язаний з його правовою формою.
- 2) Простежується зв'язок між адміністративним процесом і матеріальними нормами адміністративного права.
- 3) Під час адміністративних процедур існують соціальні відносини, регульовані правилами адміністративної процедури.

Тобто адміністративний процес складається з 2 частин: діяльності адміністративних органів, які розглядають конкретні справи, та взаємовідносин між учасниками цієї діяльності.

Адміністративний процес заснований на таких принципах:

- Законність, захист особистих і державних інтересів;
- Рівність всіх учасників перед законом;
- Незалежність організації (посадової особи) у прийнятті рішень;
- Ефективність і доступність.
- Відкритість, формальність (публічність), чесність, об'єктивність і справедливість, етика у відносинах, економіка, керованість і відповідальність державних посадових осіб.

Крім того, презумпція невинуватості і презумпція правильності дій і претензій осіб, які звертаються до державних установ, повинні бути втілені в процесуальній діяльності адміністрації. Це також називається презумпцією законності правового стану громадянина.

Процес управління має свою структуру і складається з набору процедур. Це означає діяльність з вирішення однорідних справ певної вузької групи. Всі процедури складаються з процедурних етапів, які діляться на стадії, що складають конкретну дію.

Є такі стадії адміністративно-процесуальної діяльності:

- 1) Аналіз ситуації (порушення адміністративної справи);
- 2) Прийняття рішення у справі.
- 3) Виконання рішення (заключний етап).

Наведений перелік стадій запропонований Д. Бахрахом, але існують й інші погляди щодо цього питання.

Так, М. Тищенко додає до цих стадій ще стадію оскарження або опротестування рішення у справі, яка має факультативний (необов'язковий) характер [4].

У практиці застосування адміністративно-процесуального законодавства необхідно методологічно, послідовно і чітко розмежовувати поняття «процес», «процедура», «окрема процедура», «стадія». Вчені сформулювали різні визначення понять «процедура» і «адміністративна процедура».

Тому, на думку О.Кузьменка, судовий розгляд можна визначити як якісно однорідну групу процесуальних дій для авторитетного застосування окремих норм матеріального права.

Такі дії об'єднуються потребами професійної спеціалізації праці щодо правозастосування, міркуваннями щодо підвищення ефективності правового регулювання.

Ієрархічно систему адміністративного процесу в загальному вигляді можна відобразити так: «адміністративний процес» – «адміністративне провадження» – «провадження з розгляду конкретної адміністративної справи».

Таким чином, адміністративні процедури являють собою різновид адміністративного процесу, який поєднує в собі процедурні заходи, що послідовно здійснюються уповноваженими органами (особами) для розгляду та вирішення окремих справ.

Отже, під адміністративним процесом будемо розуміти врегульовану нормами адміністративного процесуального права діяльність органів держави, а також інших владних суб'єктів спрямовану на розгляд та вирішення адміністративних справ. У цьому сенсі йдеться і про державні органи як органи державної виконавчої влади, і про органи місцевого самоврядування, які здійснюють адміністративно-розпорядчу діяльність. Іншими суб'єктами влади є державні органи, які здійснюють судову владу в адміністративних справах - це суди загальної юрисдикції у справах про адміністративні правопорушення, адміністративні суди у справах про публічно-правові спори за участю суб'єктів влади та інші суб'єкти, які здійснюють свої функції з управління повноваженнями На основі законодавства, включаючи здійснення делегованих повноважень.

Таким чином, у процесі управління є 3 основних компоненти:

а) Процес адміністративного управління, де здійснюється правозастосовча та управлінська діяльність державних органів.

б) Судовий адміністративний процес, де здійснюється розгляд і вирішення публічно-правових спорів адміністративними судами.

в) Адміністративні процеси юрисдикції, де здійснюється розгляд справ про адміністративні правопорушення та застосування заходів адміністративного примусу.

Список використаних джерел:

1. Махина С.Н. Административный процесс и административное судопроизводство: влияние процессов децентрализации и перспективы развития в свете административной и судебной реформ / С.Н. Махина //

Вестник Воронеж. гос. ун-та. Серия право. – Воронеж: Изд-во ВГУ, 2006.

– № 1 (1). – С. 142–150.

2. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес. Загальна частина: навч. посібник / Володимир Григорович Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2003. – 367

3. Кузьменко О.В. Адміністративно-процесуальне право України: підручник / О.В. Кузьменко, Т.О. Гуржій; за ред. О.В. Кузьменко. – К.: Атіка, 2007. – 416 с

4. Адміністративне право України: основні поняття: навч. посібник / заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. І.П. Голосніченка. – К.: ГАН, 2005. – 232 с.